

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 128-1927)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Belysningsvæsen i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 28. april 1927 - side 6

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 128-1927)

Sagen angaaende Overenskomst mellem A/S Midtjydsk Kulkompagni og Aarhus Belysningsvæsen om Losning af dettes Kul. - 2. Behandling.

H. P. Salling havde erfaret, at indenbys Firmaer havde ønsket at leje Pladsen, og at Havneudvalget da erklærede, at den ikke skulde udlejes til Kulplads. Det saa derfor underligt ud at entrere med et udenbys Firma om Leje af Pladsen og forbigaa Byens egne Firmaer, og Taleren vilde henstille, at disse ogsaa faar Lejlighed til at give Tilbud paa en Ordning med Gasværket. Maaske var det ogsaa uheldigt at faa Losseplads for Kul paa dette Sted, idet der var indkommen en Protest fra Aarhus Kornkompagni derimod, fordi Kulstøvet vilde beskadige deres Varer.

Borgmesteren oplyste, at der sidste Aar var losset 37000 tons Kul ved denne Kaj, saa hvis det skulde ødelægge Kornkompagniets Varer, maatte det være sket for længe siden. Det samme gjaldt for Oliekagerne, der blev transporteret forbi Kulkranerne, og der var dog aldrig klaget over Kulstøvet. Desuden blev der gjort alt muligt for at formindske Støvplagen. Taleren skulde ikke tage sin Død derover, hvis Byraadet forkastede Kontrakten, men det skulde ske ved en Afstemning, saa Udvalget stod ærligt overfor det Firma, man havde forhandlet med. Blev Overenskomsten forkastet, maatte Havneudvalget jo i Forbindelse med Belysningsudvalget overveje, hvorledes man kan faa Losseapparater i Gang paa en

Maade, som baade Havnen og Kommunen kan være tjent med.

G. N. Knub spurgte, om det var rigtigt, at Arealet flere Gange var blevet nægtet herværende Firmaer til Leje.

Borgmesteren svarede, at da man for flere Maaneder siden begyndte at forhandle med det ny Firma, rejste der sig selvfølgelig en Storm fra de andre Kulimportører. Men fra flere Sider havde man henvendt sig til Havneudvalget og henstillet at faa nogen Konkurrence mellem Kulimportørerne, og at det kunde tiltrænges, viste Forholdet mellem Kulpriserne her og i København. I Januar og Februar 1926 var Prisen paa Kul i København 25 Kr., men i Aarhus 32 Kr., og i de følgende 4 Maaneder var Priserne henholdsvis 24 og 30 Kr. Firmaet "Aarhus Sten- og Gruskompagni" havde endog ladet deres Damper hente Kul i København i Stedet for at købe dem her og havde derved sparet 3 Kr. pr. ton. Udvalget havde ogsaa undersøgt, hvorledes Forholdet var mellem Kulimportørerne, og det viste sig, at de havde meget nøje Forbindelse med hinanden, saaledes at der lossedes Kul fra det ene Firmas Skib over i det andets Kulgaard o. s. v., saa der faktisk ikke var nogen Konkurrence. Men Sagen drejede sig egentlig om, hvorvidt Havneudvalget eller Købmændene skulde have Dispositionsretten over Havnens Kajer. De havde gjort store Anstrengelser for at faa dannet et Havnelav, der skulde være Havneudvalgets overordnede og dermed ogsaa Byraadets, men det gik Taleren aldrig med til. Man kunde selvfølgelig forhandle med Organisationerne, men man skulde nødig give den Magt fra sig, som var opnaaet gennem mange Aars politiske Kampe, til Købmændene, som ikke havde noget Ansvar. Ganske vist havde Konsul Barnow som Medlem af Udvalget sin Del af Ansvaret, og han var en udmærket Mand paa denne Plads, men det tidligere Medlem, Grosserer Kampmann, tænkte kun paa at mele sin egen Kage. Angaaende den foreliggende Klage fra Kornkompagniet, saa var den saa meget mere mærkelig, fordi dette Firma havde faaet tildelt den allerfineste Plads ved Havnen; men saa kunde det ikke samtidig disponere over Gasværkskajen.

N. C. Christiansen havde ogsaa hørt sige, at adskillige Firmaer var forbigaaet m. H. t. Leje af denne Plads og ikke havde haft Lejlighed til at tilbyde deres Betingelser. Hvis det var rigtigt, syntes det inkonsekvent ikke at give de indenbys Firmaer Lejlighed dertil. Man burde lade alle Firmaer give Tilbud og saa tage det billigste. Konkurrence skabte man ikke ved at faa et nyt Kulfirma hertil, for det skulde nok holde Priser med de andre.

J. Perregaard fandt Protesten fra Kornkompagniet meget morsom, naar man tog i

Betragtning, at Landboerne gav deres Husdyr Trækul for at hjælpe paa Dyrenes Fordøjelse. Klager fik man bestandig, hvordan Firmaerne end blev behandlet, og Kornkompagniet havde oven i Købet faaet den fineste Plads af dem alle. Angaaende den omstridte Plads, da havde der været Tale om at leje den ud til Oliemøllen, men nu havde denne jo faaet en anden Plads, hvorefter det var falden bort. Siden havde ingen henvendt sig til Udvalget om at leje Pladsen, før der kom Henvendelse fra Belysningsudvalget derom. Taleren havde ikke saa meget imod, at Byraadet kasserer Forslaget; for Pladsen kunde nok lejes ud til noget andet; men Forkastelsen skulde selvfølgelig komme fra Byraadet, da Udvalget ikke løb fra sin Underskrift.

Leonhard Hansen fandt det nærmest ligegyldigt, hvilket Firma der faar Pladsen, for de repræsenterede alle Kapitalistinteresser, og Kapitalisterne var ens overalt i Verden. Man kunde heller ikke endnu forhindre dem i at danne Ringe og skruer Priserne op. Men Taleren havde ved sidste Møde henstillet til Udvalget at overveje, at Kranen blev bygget i Danmark. Det fremgik imidlertid af Sagen, at Udvalget overhovedet ikke havde beskæftiget sig dermed siden sidste Møde, og naar der toges saa ringe Hensyn til Medlemmernes Henstillinger, vilde Taleren anbefale at stemme Forslaget ned.

G. N. Knub takkede for Borgmesterens Oplysninger. Det var dog ikke ganske det, Taleren havde spurgt om, men det var bleven sagt, at ikke alene Kulfirmaer, men ogsaa andre Firmaer havde ønsket at leje Pladsen, vist ogsaa Statsbanerne, men den var ikke at faa til Leje. Men maaske havde det været Henvendelser til Havneingeniøren og ikke til Udvalget. Det saa dog lidt underud, at Pladsen nu pludselig kunde lejes ud til et nyt Firma.

Borgmesteren syntes ikke, det kunde kaldes pludselig, naar man havde forhandlet derom i 4 Maaneder. Statsbanerne havde ikke været særlig gode ved Aarhus Kommune og endnu mindre ved Havnen; de vilde nok have Pladsen gratis og lægge flere Spor, som Byen saa skal betale.

M. Brammer henholdt sig til sine Udtalelser paa sidste Møde. Borgmesterens Oplysninger syntes at vise, at det væsentligste Moment var at faa en Konkurrence blandt Firmaerne, og det var sikkert prisværdigt. Men naar de hidtidige Firmaer havde faaet anvist Kulpladser ude paa den yderste Mole og var blevet nægtet Plads længere inde, saa blev det ikke en lige Konkurrence, hvis man gav et nyt Kulfirma denne Plads. Taleren saa helst, at Belysningsvæsenets selv bygger Krananlægget, og vilde anbefale at stemme imod Forslaget.

Borgmesteren gjorde opmærksom paa, at hvis Kommunen selv skal bygge Kranen, maa der skaffes ½ Mill. Kr. dertil.

Forslaget om Udleje af Arealet forkastedes med 9 Stemmer mod 6, hvorefter Overenskomsten med Belysningsvæsenet bortfaldt.

